

Претходне недеље су донијеле низ званичних састанака посвећених економским интеграцијама нашег региона. На први поглед би се томе ваљало обрадовати и учити да смо и ми, коначно, неке постали важни.

О унапређењу сарадње и општем економском развоју дискутовало се у два формата. Први је био у оквиру тзв. Берлинског процеса, чија је последња рунда одржана у Лондону и окупила све премијере држава које ЕУ именује као Западни Балкан, као и неколико других чланица ЕУ које се декларишу као пријатељи овог региона. О томе да је домаћин скупа, на којем је требало „оснажити европску перспективу“ и „ућуткати евроскептике“, била држава која је непосредно пред напуштањем ЕУ, било је доста циничних коментара. Али више од те симболике говоре закључци скупа и иступи његових главних актера. Када се размакне завјеса испразне реторике, на коју смо одавно навикли када су у питању важни ЕУ самити, не остаје ништа. Наравно, Лондон је диван град, локални лидери су дали себи додатни значај, а реално се може претпоставити да мало луксуза о државном трошку никоме није било сувишно.

Ипак, Берлински процес, инициран од стране Њемачке, има недвосмислену поруку која је суштински увредљива за оне којима је упућена. Иако то није у зони политичке коректности, треба је навести у пуном и једином смислу. Она гласи: „Нећемо вас примити у ЕУ, али се бојимо да не потпаднете под руски и кинески утицај, па ћемо да се правимо да преговарамо о реформама и припремамо вас за пријем“. Чиста дангуба. И за њих и за нас.

Други формат је уобличио Кина под именом „16 плус 1“ и обухвата земље централне и источне Европе, које су изразиле спремност за стратешку економску сарадњу и партнерство са привредно захукталом Кином. Овај пројекат улази у своје друго петогодиште и одржава седми самит шефова држава или влада у којима се остварује. Резултати сарадње су из године у годину све значајнији, будући да су конкретни, очима видљиви и на другом крају од обећавања и условљавања бриселске бирократије. Људи виде стварну економску корист од мостова, пруга, ауто-путева и крупних индустријских комбината који ничу из кинеских кредита и уз помоћ њихових корпорација. Зато и пројекти добијају на брзини, а апетити стално расту.

То, међутим, никако није по вољи Берлина, а тиме и Брисела. Они Кину оптужују да подрива стратешко јединство ЕУ као и будуће изборе њених садашњих и потенцијалних чланица. У западним медијима је све више написа на тему кинеских стратешких инвестиција у луке, путеве и жељезничке пруге на Балкану, уз питање: „Да ли ће економска зависност од Пекинга да се претвори и у политичку“?

На страну то што је у Европи управо Њемачка највећи партнер Кине. На страну и то што износ кинеских инвестиција на „спорном“ подручју представља тек десети дио размјене коју имају Кина и Њемачка. На страну и то што никоме разумном не би требало да смета модернизација пруге од Београда до Будимпеште, јер ће они увијек бити ту гдје јесу, само што на путу између њих више не би требало да се трузка возом преко пет сати.

Берлину и Бриселу смета што им неко залази у „политичку прћију“. Како сами тврде, економска зависност (може да) рађа политичку, па се може закључити да су се сами изrekli. Њихово залагање је да и даље будемо под њиховим (прикривеним, али несумњивим) патронатом, па и по цијену да останемо сиромашни и неразвијени. И то је потпуно схватљиво и са њихове стране рационално размишљање.

Исто таквим се може оцијенити и кинески одговор на ове оптужбе. Најкраће, он гласи: „неосновано нас оптужујете, али ако нам не вјерујете, придружите нам се. Број шеснаест

није коначан“. У крајњем, скраћивање раздаљина између Европе и Азије, како кроз историју тако и данас, јесте један од услова цивилизацијског развоја и очувања мира у свијету.

А шта остаје нама? Да ли треба да повјерујемо све упорнијим упозорењима ЕУ званичника да ћемо се убрзо морати коначно одредити у смислу „или—или“. Као оно чувено упозорење да се не може сједити на двије столице. Или треба да уважимо интересе других, али и израчунавамо сопствене. По досадашњој пракси, ЕУ је нудила магловите стандарде и отворене диктате. Новац који је „поклањала“ најчешће је завршавао у њеним фондовима и корпорацијама.

Кина нуди партнерство. Колико ће оно бити оствариво и праведно, не може се унапријед оцијенити. Кинези су добри трговци и тешки преговарачи. Принципи су једно, али сваки конкретан пројекат тражи да се отвори четворо очију. Ми јесмо пријатељи, али свако треба да води рачуна о свом новчанику.

Додатни услов је да регионалне владе почну да размишљају и дјелују на битно другачији начин. Очигледно је да не постоји ниједна чаробна мантра која би надвладала нагомилане економске проблеме. Улазак у ЕУ није ријешио ниједан постојећи а отворио је многе нове економске проблеме у државама које су о том чланству годинама сањале. Тржиште је сурово и биће све суровије. Оно ствара, а не побјеђује сиромаштво, миграцију и друге демографске проблеме...

Да ли је важније отворити један мост преко Дунава или два поглавља у преговарачком процесу за приступање ЕУ?

(Спутник)